

W I J K I N D E L I N G

Bij raadsbesluit van 29 november 1879 is de gemeente verdeeld in vijf wijken.

Wijk A: het dorp Heijen met de gehuchten: Smelen, Hoogveld, Dikkendaal, Brem en aan de Grens.

Wijk B: het dorp Afferden met de gehuchten: Blijenbeek, Heukelom, Kwen, Langstraat, Rimpelt, Lakij, Heiveld, Hingelland en Nieuw Erf.

Wijk C: het dorp Siebengewald met de gehuchten: Kreeftenheide, Groote en Kleine Horst, Koekoek, Flieray, Vrij, de Grenzen en de Belt.

Wijk D: het dorp Bergen met de gehuchten: Aijen, Bergsche Veld en Bergsche Heide.

Wijk E: het dorp Well met de gehuchten Wellerlooij, Knikkerdorp, Elsteren, Kamp, Leuken, Heikant en Bosserheide.

Nadat omstreeks de eeuwwisseling Wellerlooï zich ontwikkeld heeft tot een dorp is aan deze indeling voor Wellerlooï wijk F toegevoegd.

Bij de wijkindeling bestond de adressering van elk huis of ander pand uit een letter met een getal (het huisnummer), bijvoorbeeld A 46, B 77 of D 34. Bij de uitbreiding van de dorpen, vooral na 1945, voldeed dit systeem steeds minder. Daarom is dit in 1955 vervangen door de nu nog bestaande straatnaamgeving.

DE GEMEENTE BERGEN VAN DE FRANSE TIJD TOT 1900

- 1794 het gebied tussen Maas en Rijn bezet door Franse troepen
- 1798 de drie heerlijkheden worden drie communes naar Frans model
- 1798 invoering van de burgerlijke stand
- 1800 de drie communes worden één mairie (= gemeente)
- 1801 Franse dienstplicht voor mannen van 20 tot 25 jaar
- 1803 eerste verkiezing voor de raad van het kanton Goch
- 1806 een keizerlijke (Franse) catechismus wordt ingevoerd
- 1814 de Franse inlijving wordt beeindigd
- 1815 Bergen wordt een Nederlandse gemeente
- 1816 wekelijkse graanmarkt te Well ingesteld
- 1817 de raad stelt hoofdelijke omslag (belasting op inkomen) in
- 1818 geheel Siebengewald komt bij de gemeente Bergen
- 1819 alle panden in de gemeente krijgen een huisnummer
- 1819 heffing van weidegeld voor gebruik van gemeentelijke terreinen
- 1820 instelling van nachtwacht met persoonlijke diensten van mannen
- 1830 met de provincie Limburg komt Bergen bij België
- 1831 eed van trouw aan koning van België voor bestuurders
- 1837 heffing van recht voor plaatsing van bomen op gemeentegrond
- 1839 einde van de Belgische periode: weer Nederlandse gemeente
- 1843 ook in Siebengewald gaan de deuren van een lagere school open
- 1845 aanbesteding van de rijksweg Venlo-Nijmegen (gereed einde 1846)
- 1847 in Aijen, Bergen, Well en Wellerlooi van twee naar één jaarkermis
- 1850 tolheffing op de weg Well-Weeze (gehandhaafd tot 1906)
- 1852 reglement ter voorkoming en blussen van brand vastgesteld
- 1853 hand- en spandiensten als gemeentelijke belasting (tot 1904)
- 1858 de grintweg Afferden-Augustinus (Siebengewald) voltooid
- 1859 op deze weg op drie punten tolheffing ingevoerd (tot 1915)
- 1861 van één gemeentelijk naar vier plaatselijke armbesturen
- 1863 gemeentelijke administratieve driedeling nader geregeld
- 1863 Siebengewald wordt een zelfstandige parochie
- 1864 aanleg weg Hamert-Twisteden op kosten van fam. Hafmans-v.Wijlick
- 1869 parochiekerk van Siebengewald wordt in gebruik genomen
- 1869 de grintweg Bergen-Drieangel komt gereed
- 1876 in de dorpskernen komt petroleumverlichting
- 1877 Heijen krijgt een weg naar de grensovergang Hommersum
- 1879 naast de huisnummering komt er een wijkindeling (A t/m E)
- 1879 zeldzame overstroming van de Maas in juli
- 1880 aangiften burgerlijke stand ook te Afferden en Well (tot 1939)
- 1880 in december grootste overstroming van de Maas in de 19e eeuw
- 1881 overlast van wilde zwijnen, vooral in Bergen en Well
- 1882 diensten van de postspaarbank ook in de gemeente Bergen
- 1883 start van trein Nijmegen-Venlo: in Bergen geen postkoets meer
- 1887 hondenbelasting ingevoerd (afgeschaft in 1977)
- 1888 voortaan schoolgeld verschuldigd voor schoolkinderen
- 1891 aantal kiezers neemt toe, daarom stembureau te Well geopend
- 1888 de rectoraatskerk te Wellerlooi in gebruik genomen
- 1894 Wellerlooi wordt een zelfstandige parochie
- 1895 raad wil Bergen splitsen in twee gemeenten
- 1896 voortaan ook te Afferden en te Heijen een plaatselijk stembureau
- 1897 vanwege Haagse bezwaren wordt het plan tot splitsing afgeblazen

DE GEMEENTE BERGEN VAN 1900 TOT 1960

- 1901 verpachting grond voor ontginning aan mij Ceres
- 1901 verpachting Wells Mehr aan Ignatius van Ophoven
- 1903 ook Wellerlooi heeft een eigen lagere school
- 1905 gehele uitverkoop van de inventaris van kasteel Well
- 1906 kasteel Well verkocht aan dr. R. Wolters uit Düsseldorf
- 1906 verpachting van ontginningsgrond te Wellerlooi aan F. Gerber
- 1912 aankoop pand van Aerssen voor bouw van het gemeentehuis
- 1913 de tram gaat rijden op de lijn langs de weg Nijmegen - Venlo
- 1914 plan van raad om Bergen in drie gemeenten te splitsen
- 1916 de zusters Dienaressen v.d. H. Geest komen naar Well
- 1916 distributiedienst in gemeente Bergen van start gegaan
- 1917 gemeentehuis te Bergen gebouwd en in gebruik genomen
- 1918 oprichting van woningvereniging SS Cosmas en Damianus
- 1919 vergeefse poging van inwoners van Aijen om eigen school te krijgen
- 1919 steenfabriek St. Antonius te Heukelom begint de productie
- 1925 de zusters te Well starten de eerste bijzondere lagere school
- 1926 hoog water van de Maas, wat een record zou blijven tot 1993
- 1928 de openbare school in Bergen wordt bijzonder
- 1928 ook de school in Siebengewald is voortaan bijzonder
- 1929 ook Siebengewald krijgt een plaatselijke armbestuur
- 1929 voor elke afdeling een vrijwillige bosbrandweer opgericht
- 1930 voortaan bijzonder onderwijs op de lagere school te Wellerlooi
- 1931 lagere school te Heijen en jongsschool te Well ook bijzonder
- 1931 de lagere landbouwschool gaat te Afferden van start
- 1932 broeders van O.L.V. van Zeven Smarten vestigen zich op de Hamert
- 1932 de openbare school op de Belt ontvangt de eerste leerlingen
- 1935 opheffing van de gemeentelijke administratieve driedeling
- 1936 alle markten wegens gebrek aan belangstelling opgeheven
- 1940 scholen van broeders op de Hamert ook toegankelijk voor externen
- 1942 eerste aankoop van een motorbrandspuit door de gemeente
- 1943 de vijf plaatselijke arbesturen samengevoegd tot één bestuur
- 1944 evacuatie van Afferden en Heijen
- 1945 evacuatie van de andere plaatsen der gemeente Bergen
- 1945 (14 februari - 3 maart) de gehele gemeente bevrijd
- 1945 (april/mei) de inwoners keren terug op de thuisbasis
- 1945 de landbouwschool verplaatst van Afferden naar Well
- 1947 besluit tot oprichting van huishoudschool in Bergen
- 1947 eerste vestiging van bedrijven in Wellerlooi-Tuindorp
- 1949 Van Melzen-Donné komt als eerste bedrijf op industrieterrein
- 1950 landbouwhuishoudschool te Bergen in nieuw gebouw ondergebracht
- 1950 het kasteel Well krijgt de bestemming van sociaal cultureel centrum
- 1952 de raad besluit ruilverkaveling aan te vragen
- 1953 de dorpskern van Heijen wordt aangesloten op het waterleidingnet
- 1954 de semi-permanente Baileybrug Well-Wanssum in gebruik genomen
- 1955 eerste uitbreidingsplan voor nieuwe woonkern Bergen vastgesteld
- 1955 invoering van straatnaamgeving voor de gehele gemeente
- 1956 uitgifte van 8½ ha grond voor de aanleg van het Bargapark
- 1957 werkplaats voor aangepaste arbeid te Bergen in gebruik genomen
- 1959 landgoed de Hamert aangekocht door Deutsche Bauernsiedlung

DE GEMEENTE BERGEN IN 1820

	HUIZEN	INWONERS	BOUWLAND
LOEY, gehucht	32	253	140
WELL, dorp	58	325	130
ELSTEREN, gehucht	63	311	330
KAMP, gehucht	37	222	210
AIJEN, gehucht	67	244	245
HEUKELOM, gehucht	18	139	152
AFFERDEN, dorp	103	437	400
SEVENGEWALT, geh.	48	249	142
HEIJEN, dorp	80	335	243
BERGEN, dorp	50	249	58
GEMEENTE	556	2.764	2.050

Van het totale grondgebied van de gemeente met een oppervlakte van 12.640 ha was naast 2.050 landbouwgrond nog 167 ha als hooi- en weiland geregistreerd. Verder zijn vermeld 393 ha bossen en 1.794 ha heidegronden. Het grootste gedeelte van de gemeente bestond uit woeste gronden.

- - - - -

Deze gegevens zijn ontleend aan een overzicht van de toestand van de gemeente Bergen, dat als STATISTISCH TAFEREEL in 1820 door de schout van Bergen aan het provinciaal bestuur is ingezonden.

DE GEMEENTE BERGEN IN 1847

Bergen, waartoe ook behoren de dorpen Well, Afferden en Heijen , benevens de gehuchten, Aaijen, Langstraat, Wellerlooy, Knikkerdorp, Heikant, Kamp, Leuken, Elsteren, Heukelom, Bleijenbeek, Siebengewald en de Heide, beslaat een oppervlakte van ruim 12454 bunder.

De gemeente telt 4034 inwoners, meest landbouwers.

Er staan 4 kerken, nl. te Bergen, Well, Afferden en Heijen alsmede 4 kapellen benevens 5 scholen nl. te Bergen, Well, Afferden, Heijen en Siebengewald.

Verder treft men er nog 1 gemeentehuis, 1 gevangenis en 3 kastelen aan, te weten het kasteel te Well, dat te Bleijenbeek en dat te Heijen.

Er zijn 5 brouwerijen, 2 leerlooierijen, 2 graan-, 2 olie- en 6 moutmolens alsmede 1 mostaardfabriek en 1 ververij.

- - - - -

In deze gemeente treffen we van zuid naar noord de volgende dorpen aan.

- - - - -

HET DORP WELL

Dit is een aanzienlijk en welvarend dorp, dat 235 huizen telt en ruim 1310 inwoners, die meest in de landbouw hun bestaan vinden; men vindt er ook enige veenderij of turfgrond, waar de inwoners turf steken. De gemeenteschool wordt door 130 leerlingen bezocht.

Hier heeft men des maandags een veelbezochte weekmarkt, waar vooral in granen wordt gehandeld.

In de nabijheid ligt het kasteel-te-Well, dat met de onderhorigheden een oppervlakte van bijna 400 bunder beslaat. Eigenaar en bewoner is Peter Willem Baron de Liedel de Well.

HET DORP BERGEN

Het dorp Bergen, naast een zeer uitgestrekt woud gelegen, telt ruim 850 inwoners terwijl de gemeenteschool door 95 leerlingen wordt bezocht.

HET DORP AFFERDEN

Dit is een fraai dorp, hetwelk ruim 1000 zielen telt.

Het is versierd door het zeer vermaarde kasteel Bleijenbeek, hetwelk met de gronden een oppervlakte van ruim 137 bunder beslaat. De tegenwoordige bezitter van dit kasteel is de Markies van Hoensbroek, wonende in België.

HET DORP HEIJEN

Dit dorp telt 94 huizen en ruim 570 inwoners, die meest in de landbouw hun bestaan vinden.

Hier treft men een kasteel aan van dezelfde naam, hetwelk met de onderhorigheden een oppervlakte beslaat van ruim 146 bunder. Eigenaar is Baron van Romberg, wonende in Pruissen.

Deze gegevens zijn overgenomen uit: Beschrijving van het Hertogdom Limburg door G.M. Poell (1851)